

Sto lat temu Wojciech Korfanty został polskim komisarzem plebiscytowym. To wyjątkowe i bardzo ważne wydarzenie dla Polski, Górnego Śląska i tym samym dla Bytomia. Dlatego dla upamiętnienia tej historycznej daty zapraszamy Was serdecznie 20 lutego do Bytomia. Nie zabraknie spotkań z historią i refleksji nad przyszłością – mówi Mariusz Wołosz, prezydent Bytomia.

Spacery z Wojciechem Korfantym, koncert na dziedzińcu Sądu Rejonowego

Uroczyste obchody mające na celu nie tylko przypomnienie osoby i roli Wojciecha Korfantego w walce o przyłączenie Górnego Śląska do Polski, odbędą się 20 lutego 2020 r., na Rynku w Bytomiu, nieopodal miejsca, gdzie kiedyś mieścił się Hotel „Lomnitz” – siedziba Polskiego Komisariatu Plebiscytowego.

Hotel „Lomnitz” w Bytomiu – to tu dokładnie sto lat temu powstał Polski Komisariat Plebiscytowy. Wiek po tych wydarzeniach, chcemy przypomnieć sylwetkę Wojciecha Korfantego, śląskiego polityka z krwi i kości. Zarówno dla najmłodszych, jak i dla starszych przygotowaliśmy żywą lekcję historii. Będzie można poczuć atmosferę plebiscytu, przeczytać prasę z 20 lutego 1920 roku a nawet spotkać się z samym Wojciechem Korfantym – mówi Halina Bieda, dyrektor Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach.

O godz. 14.00 na bytomskim Rynku zaplanowano część oficjalną uroczystości z udziałem mieszkańców i władz Bytomia oraz przedstawicieli miast Metropolii, Urzędu Marszałkowskiego, radnych Rady Miejskiej w Bytomiu, posłów i senatorów RP. Obchody 100. rocznicy powołania Wojciecha Korfantego na komisarza Polskiego Komisariatu Plebiscytowego odbędą się z udziałem wojskowej asysty honorowej 34. Śląskiego Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej w Bytomiu. W trakcie uroczystości pod tablicą upamiętniającą Wojciecha Korfantego i Polski Komisariat Plebiscytowy zostaną złożone wiązanki kwiatów.

Zapraszamy mieszkańców województwa do udziału w obchodach – założenia strojów z epoki i do wspólnego zdjęcia. Razem ułożymy na płycie bytomskiego Rynku napis BYTOM 20.02.2020 – mówi Halina Bieda.

Tego dnia odwiedzający Bytom będą mogli podążać śladami Wojciecha Korfantego. Od 15.30 do 18.00 zorganizowane zostaną spacery z przewodnikiem tropem polskiego komisarza plebiscytowego. Także uczniowie szkół podstawowych i średnich w godz. od 9.00 do 13.00 będą mogli wziąć udział w spacerach edukacyjnych.

Dzień zakończy wyjątkowy koncert Roberta Biniasa „Krew i gniew” na dziedzińcu Sądu Rejonowego w Bytomiu. Przed koncertem, który rozpocznie się o godz. 18.00 będzie można usłyszeć „Manifest Wojciecha Korfantego do Ludu Górnośląskiego”.

Organizatorami uroczystości są: Miasto Bytom, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Instytut Pamięci Narodowej, Bytomskie Centrum Kultury oraz Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, zaś partnerami m.in.: Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, Archiwum Państwowe w Katowicach, Biuro Programu Niepodległa oraz 34. Śląski Dywizjon Rakietowy Obrony Powietrznej w Bytomiu.

Patronat nad wydarzeniem objął Marszałek Województwa Śląskiego Jakub Chelstowski.

Rola Wojciecha Korfantego i Polskiego Komisariatu Plebiscytowego

Głównym celem Polskiego Komisariatu Plebiscytowego, którego siedziba mieściła się w hotelu „Lomnitz” przy ul. Gleiwitzerstrasse 10 było zorganizowanie głosowania oraz akcja propagandowa. W jej trakcie prowadzono zbiórki pieniężne, organizowano wiece i komitety pomocy oraz drukowano tysiące broszurek, plakatów, wizytówek, znaczków i ulotek, aby przekonać mieszkańców Górnego Śląska do głosowania za przynależnością do Polski. Kręcono nawet filmy propagandowe oraz wydawano płyty z pieśniami patriotycznymi, jak również odnoszono się także do kwestii

regionalnych, socjalnych, religijnych i historycznych.

Przygotowania do plebiscytu trwały ponad rok, a stosunki polsko - niemieckie w tym czasie uległy dalszemu zaostrzeniu. Dochodziło do walk ulicznych, ataków na polskie redakcje gazet, a kulminacyjnym momentem okazał się 17 sierpnia 1920 r., kiedy rozeszła się na Śląsku fałszywa wiadomość o upadku Warszawy, rzekomo zdobytej przez wojska bolszewickie. W Katowicach doszło między innymi do polsko - niemieckich walk ulicznych, zaatakowano katowicką siedzibę Komitetu Plebiscytowego oraz doszło do zamordowania polskiego działacza - lekarza dr. Andrzeja Mielęckiego. Wydarzenia te skłoniły wówczas Wojciecha Korfanteo do ogłoszenia z 19 na 20 sierpnia decyzji o wybuchu II powstania, które zakończyło się 25 sierpnia 1920 roku. Atmosfera wzajemnej wrogości utrzymywała się aż do czasu plebiscytu, który odbył się 20 marca 1921 roku.

Plebiscyt okazał się dla strony polskiej niekorzystny. Objął on w sumie 1573 gminy, a zgodnie z wcześniejszym życzeniem strony polskiej w głosowaniu wzięło udział około 192 tysiące tzw. „emigrantów”, czyli osób urodzonych na Górnym Śląsku, ale zamieszkałych w czasie plebiscytu poza jego terenem. W plebiscycie wzięło udział około 1,2 mln uprawnionych do głosowania. Za Polską opowiedziało się 40,3% uprawnionych, za Niemcami 59,4%, olbrzymia większość emigrantów głosowała za Niemcami, było ich około 182 tysiące, zaś za Polską niecałe 10 tysięcy. Decydujące miało być jednak głosowanie za gminami, gdzie za Polską opowiedziały się 674 gminy, zaś za Niemcami 624. Wyniki plebiscytu nie zadowolily żadnej ze stron. Polsce miało przypaść 25% rejonu plebiscytowego, głównie bez przemysłu ciężkiego, co było jedną z przyczyn wybuchu w nocy z 2 na 3 maja III powstania śląskiego. Decyzję o rozpoczęciu powstania podjęto również w hotelu „Lomnitz” 30 kwietnia podczas spotkania Wojciecha Korfanteo z dowódcami wojskowymi.